

gens og stor Forstaaelse af det litterære. Men hvor længe varede det, inden der kom en meget streng Kritik af de Handlinger, han foretog sig? Ogsaa den nuværende Censor blev jo modtagen med Velvillie, den Gang han traadte til, men Kritikken har jo allerede begyndt at røre paa sig, og jo længere han sidder, des strengere vil Kritikken naturligvis blive. Men det er nødvendigt, at der føres noget Tilsyn. Jeg mindes, hvorledes det for nogle Aar tilbage blev Mode, at der blev skrevet Komedier for hver eneste Købstad hele Landet over. Borgerne gik saa hen og saa paa den Komædie, og det tiltalte alle dem, der vare fri for at blive stillede i Gabestokken. Det var saaledes, at snart en Borger, snart en anden blev fremstillet paa Scenen og, kan man gerne sige, ordentlig heglet igennem. For dem, der saaledes bleve stillede i Gabestokken, var det lidet lysteligt, men de andre, der kunde sidde ved en Toddy og se deres Nabo blive ordentlig hufflet, for dem var det bare en Fornøjelse. Saadan noget kan jo ikke gaa, og der blev da ogsaa sat en Stopper for det. Man er dog nødt til at værne om den enkelte; paa Omraader, hvor han ikke kan værges sig selv, maa det offentlige virkeligt paatage sig at værne ham. Men det kan nu endda gaa; det er jo indenfor vore egne fire Vægge, kan man sige. Værrer det, dersom det skulde komme dertil, at der kom en Stemning op, under hvilken en Forfatter kunde finde paa at skrive et Skuespil, hvori Personer og Forhold i fremmede Lande bleve dragne frem, idet der derved kunde ske Forviklinger og fremkomme Forhold, som det kunde blive vanskeligt for os at redde os ud af.

Jeg ser altsaa i dette Forslag et Gode, idet Bevillingssystemet bliver ophævet. Jeg ser et Gode i, at Censuren, saaledes som den er, bliver ophævet. Men jeg kan ikke nægte, at jeg har mine Betæneligheder. Dog ser jeg nogen Garanti i, at man har Tilsyn med de Huse, hvori Skuespil skulle opføres. Derigennem kan der jo egentlig føres en ganske streng Censur. Det er mig noget beroligende, at det ikke vil blive saa let at opføre Skuespil, hverken af den ene eller den anden Art, fordi Lokaliteterne ville kræve saa store Omkostninger. Ja, det ville de naturligvis, men det er jo noget, som Folk komme over, naar de først ere komne i Tanker om at ville vove det. Jeg tror dog, det vil være rigtigt at overveje disse Forhold noget nøjere i et Udvalg og prøve, hvad der taler for og imod. Jeg er vis paa, at Lov-

forslaget i dette høje Ting vil møde en velvillig Behandling, og jeg skal gerne yde mit Bidrag til, at vi kunne faa noget saa godt ud af det, som det nu kan lade sig gøre. Men, som sagt, med Hensyn til Censuren vilde jeg rigtignok have foretrukket, at Forelæggelsen for Teaterraadet — for at komme bort fra Navnet Censor — var blevet obligatorisk. Jeg tror, at det baade for Forfatterne og Skuespillerne og ogsaa for dem, som ville vove at sætte noget ind paa dette Arbejde, vil frembyde større Sikkerhed. Jeg ved nok, at det siges, at de kunne søge til det for at sikre sig i Forvejen, men der kan dog være en eller anden, som vil vove sig ud paa en saadan Maade, at det bliver baade til Fortræd for ham selv og til Skade for andre. Det Spørgsmaal tror jeg derfor vi skulle nøje overveje.

Pagh: Den dramatiske Kunst udgør jo et meget vigtigt Led i den Kæde af forskellige Midler, hvormed et Folkesamfund paavirkes i aandelig og sædelig Retning. Det er i god Overensstemmelse hermed, at der over Scenen paa vort Nationalteater staar: „Ej blot til Lyst“. Her i Danmark har jo ogsaa gennem Aarhundreder denne Side af Kulturudviklingen været Genstand for Samfundsstyrelsens regulerende Indflydelse, men denne Vej vil man jo nu forlade, idet det foreliggende Lovforslag gaar ud paa at gøre offentlig Opførelse af Skuespil, der hidtil har været betinget af særlig Bevilling, til en fri Næring ligesom al anden Erhvervsvirksomhed samt at ophæve den nu paa budte forudgaaende Censurering af de Stykker, der opføres. Formaalet maa jo være at tilvejebringe de bedst mulige Vilkaar for den dramatiske Kunsts Udvikling og Udøvelse i heldig Retning, men om man nu naar dette Maal ved Gennemførelsen af det foreliggende Lovforslag, turde dog maaske være noget tvivlsomt. Det hedder i Bemærkningerne til Lovforslaget, at det „neppe kan siges, at de her i Landet gjorde Erfaringer tale for, at Systemet gør det muligt at sikre Opnaaelsen af det, som skulde være Fordelene derved, nemlig at Tilladelse kun gives til dertil kvalificerede Personer, og ikke i større Omfang, end at Bevillingshaverne alle have Mulighed for at opnaa de til Opfyldelse af deres Forpligtelser og til deres eget Underhold fornødne Indkomster.“ Men det forekommer mig, at vil man skabe et bedre Forhold i saa Henseende, hvad der jo nok kunde være meget ønske-